III

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

558Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ – INTERACTIO, 24.2.2021 - 25.2.2021

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέματα «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο — Σχέδιο δράσης για δίκαιη και απλή φορολόγηση που στηρίζει τη στρατηγική ανάκαμψης»

[COM(2020) 312 final]

«Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τη χρηστή φορολογική διακυβέρνηση εντός και εκτός της ΕΕ»

[COM(2020) 313 final]

και «Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/16/ΕΕ σχετικά με τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας»

[COM(2020) 314 final — 2020/0148 (CNS)]

(2021/C 155/02)

Εισηγητής: ο κ. **Krister ANDERSSON**

Συνεισηγητής: ο κ. **Javier DOZ ORRIT**

Αίτηση γνωμοδότησης	Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 28.7.2020
	Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 12.8.2020
Νομική βάση	Άρθρα 113 και 115 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αρμόδιο τμήμα	Οικονομική και νομισματική ένωση, οικονομική και κοινωνική συνοχή
Υιοθετήθηκε από το τμήμα	12.2.2021
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	24.2.2021
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	558
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	220/0/7

1. **Συμπεράσματα και συστάσεις**

1.1. Η ΕΟΚΕ στηρίζει ευρέως τις νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής και επικροτεί τον συντονισμό τους με τις παγκόσμιες συζητήσεις που διεξάγονται σε επίπεδο ΟΟΣΑ/πλαισίου χωρίς αποκλεισμούς, προκειμένου να επιτευχθεί παγκόσμια συναίνεση.

1.2. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την άποψη της Επιτροπής ότι η χρηστή φορολογική διακυβέρνηση, η βάση για δίκαιη φορολόγηση, απαιτεί φορολογική διαφάνεια μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των φορολογικών αρχών, θεμιτό φορολογικό ανταγωνισμό, απουσία επιζήμιων φορολογικών μέτρων, αποδοτικότερα φορολογικά μέτρα και εφαρμογή διεθνώς συμφωνημένων κανόνων.

1.3. Επιπλέον, η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την παραδοχή της Επιτροπής ότι ο φορολογικός ανταγωνισμός δεν αποτελεί από μόνος του πρόβλημα ([1]). Ταυτόχρονα, υπάρχει ανησυχία για την ύπαρξη αθέμιτου φορολογικού ανταγωνισμού εντός της ΕΕ, ο οποίος προωθεί τη φοροαποφυγή. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι μια αποτελεσματική νομισματική ένωση απαιτεί μια συνεκτική φορολογική πολιτική και συνοχή μεταξύ των φορολογικών κανόνων των μελών της.

1.4. Η ΕΟΚΕ στηρίζει την πρωτοβουλία της Επιτροπής για την επανεξέταση του κώδικα δεοντολογίας και επικροτεί το γεγονός ότι η πρότασή της λαμβάνει δεόντως υπόψη το έργο του ΟΟΣΑ και τη σημασία της τήρησης των διεθνώς συμφωνημένων προτύπων, ιδίως όσον αφορά τις παγκόσμιες αρχές που οδηγούν σε έναν ελάχιστο πραγματικό συντελεστή φορολογίας των επιχειρήσεων.

1.5. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι τα αποτελέσματα και τα επιτεύγματα του κώδικα δεοντολογίας θα πρέπει να επικαιροποιούνται και να δημοσιοποιούνται πιο τακτικά στην κοινωνία των πολιτών, σύμφωνα με τον στόχο της Επιτροπής να καταστήσει πιο διαφανή τη συγκεκριμένη δραστηριότητα και τα αποτελέσματα του κώδικα.

1.6. Η ΕΟΚΕ στηρίζει την απόφαση της Επιτροπής να προβεί σε νομοθετική παρέμβαση με στόχο την ενδυνάμωση της συνεργασίας μεταξύ των φορολογικών αρχών και την ενίσχυση της εναρμόνισης των διαδικαστικών κανόνων σε ολόκληρη την εσωτερική αγορά.

1.7. Η ΕΟΚΕ συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής ότι η φορολογική απάτη και η φοροδιαφυγή εξακολουθούν να αποτελούν απειλή για τα δημόσια οικονομικά, ιδίως σε περιόδους κρίσης, όπως προκύπτει σαφώς από τις πλέον πρόσφατες εκτιμήσεις της Επιτροπής· η απώλεια εσόδων στην ΕΕ εξαιτίας της διεθνούς φοροδιαφυγής από ιδιώτες —που καλύπτει τους τομείς του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων, του φόρου εισοδήματος κεφαλαίου, καθώς και του φόρου επί περιουσιακών στοιχείων και του φόρου κληρονομιάς— υπολογίστηκε πράγματι στα 46 δισ. ευρώ, σύμφωνα με την πλέον πρόσφατη εκτίμηση της Επιτροπής. Το έλλειμμα ΦΠΑ εκτιμάται σε περίπου 140 δισ. ευρώ, εκ των οποίων τα 50 δισ. ευρώ σχετίζονται με διασυνοριακές απάτες ([2]).

1.8. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει τη μείωση του εκτιμώμενου ελλείμματος ([3]) που οφείλεται στη φοροαποφυγή από επιχειρήσεις σε περίπου 35 δισ. ευρώ ετησίως, σύμφωνα με διάφορες εκτιμήσεις, σε σύγκριση με τις προηγούμενες εκτιμήσεις της Επιτροπής για περίπου 50-70 δισ. ευρώ πριν από τη θέσπιση των μέτρων για την αντιμετώπιση της διάβρωσης της φορολογικής βάσης και της μετατόπισης των κερδών (BEPS), ενώ επισημαίνει επίσης τη συσχέτιση, που διερευνήθηκε από την Επιτροπή, μεταξύ της βελτίωσης αυτής και των νομοθετικών προσπαθειών που κατέβαλε η προηγούμενη Επιτροπή για την καταπολέμηση της φοροαποφυγής ([4]). Ωστόσο, το θέμα αυτό εξακολουθεί να εμπνέει ανησυχία σε μια κατάσταση όπου οι δημόσιες δαπάνες για τη στήριξη της οικονομίας και της κοινωνίας είναι καίριας σημασίας.

1.9. Η αποδοτικότητα δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς την εντατική καταπολέμηση του φορολογικού εγκλήματος και της φοροδιαφυγής, η οποία πρέπει να βελτιωθεί μέσω ενισχυμένης διοικητικής συνεργασίας και πιο εναρμονισμένου νομικού πλαισίου. Ένα δημοσιονομικό πλαίσιο δεν μπορεί να θεωρηθεί δίκαιο, εάν ορισμένα κράτη μέλη διαθέτουν μέσα για την εύκολη καταστρατήγησή του, γεγονός που αποθαρρύνει άλλα κράτη μέλη και δημιουργεί αναποτελεσματικότητα.

1.10. Δεδομένης της πολυπλοκότητας που δημιουργούν επί του παρόντος 27 διαφορετικά φορολογικά συστήματα, και λαμβανομένου υπόψη του τρόπου με τον οποίο αυτή η πληθώρα μοντέλων επιβαρύνει τις επιχειρήσεις και τους ιδιώτες που δραστηριοποιούνται διασυνοριακά, η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει τα κράτη μέλη, σεβόμενα παράλληλα τη φορολογική κυριαρχία, να εναρμονίσουν τις απαιτήσεις υποβολής φορολογικών δηλώσεων και να βελτιώσουν τη συνεργασία μεταξύ των φορολογικών διοικήσεων.

([1]) «[Ο κώδικας δεοντολογίας] ξεκινά από την παραδοχή ότι, ενώ ο φορολογικός ανταγωνισμός μεταξύ χωρών δεν είναι εξ' ορισμού προβληματικός, πρέπει να υπάρχουν κοινές αρχές στον βαθμό στον οποίο αυτές μπορούν να χρησιμοποιούν τα φορολογικά συστήματα και τις πολιτικές τους για την προσέλκυση επιχειρήσεων και κερδών. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό σε μια ενιαία αγορά, όπου οι ελευθερίες της Συνθήκης αυξάνουν την κινητικότητα κερδών και επενδύσεων» [COM(2020) 313 final, σ. 3].

([2]) Βλ. επίσης έλλειμμα ΦΠΑ: το 2018 οι χώρες της ΕΕ απώλεσαν έσοδα ύψους 140 δισ. ευρώ από ΦΠΑ, ποσό που ενδέχεται να αυξηθεί το 2020 λόγω του κορονοϊού https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_20_1579

([3]) COM(2020) 312 final, σ. 5. Υπάρχουν και άλλες εκτιμήσεις, π.χ. εκείνη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, με απώλειες εξαιτίας οικονομικού εγκλήματος, φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής εκτιμώμενες σε 190 δισ. ευρώ. Βάσει του ολοκληρωμένου έργου του ΟΟΣΑ στην έκθεσή του σχετικά με τη διάβρωση της βάσης και τη μετατόπιση κερδών (BEPS), Δράση 11, οι συνολικές απώλειες εσόδων πριν αποφασιστούν μέτρα κατά της διάβρωσης της βάσης και της μετατόπισης κερδών ανέρχονταν σε περίπου 100-240 δισ. δολάρια ΗΠΑ ή σε 0,35 τοις εκατό του παγκόσμιου ΑΕΠ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπολόγισε σε περίπου 50-70 δισ. ευρώ τα οφειλόμενα ποσά προς την ΕΕ πριν από την έγκριση των οδηγιών I και II κατά της φοροαποφυγής από τα κράτη μέλη.

([4]) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε 20 σημαντικές νομοθετικές προτάσεις κατά τη διάρκεια της προηγούμενης πενταετούς θητείας της.

1.11. Οι 25 δράσεις που σχεδιάζει η Επιτροπή φαίνονται λογικές. Το γεγονός ότι οι περισσότερες εξ αυτών αφορούν τον ΦΠΑ θεωρείται ενδεδειγμένο λόγω της εκτεταμένης απώλειας εσόδων στον τομέα του ΦΠΑ. Ωστόσο, οι δράσεις αυτές περιγράφονται πολύ συνοπτικά και εξακολουθεί να είναι δύσκολο, προς το παρόν, να αξιολογηθεί πλήρως ο συγκεκριμένος αντίκτυπός τους στην καθημερινότητα των Ευρωπαίων πολιτών και των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων.

1.12. Η θέσπιση ενιαίου μητρώου ΦΠΑ είναι ιδιαίτερα ευπρόσδεκτη. Αποτελεί σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση της εμβάθυνσης της ενιαίας αγοράς, μειώνοντας την αβεβαιότητα και το κόστος για τις διασυνοριακές δραστηριότητες.

1.13. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον εκσυγχρονισμό και την εναρμόνιση των απαιτήσεων υποβολής δηλώσεων ΦΠΑ μέσω αυξημένης χρήσης της υποβολής στοιχείων με βάση τις συναλλαγές (σε πραγματικό χρόνο) και της ηλεκτρονικής τιμολόγησης.

1.14. Η ΕΟΚΕ επικροτεί επίσης την επανεξέταση του κατά πόσον θα πρέπει να επιβληθεί ΦΠΑ στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Απαιτείται ενδελεχής εκτίμηση επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένης της αντιμετώπισης από πλευράς ΦΠΑ των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών σε τρίτες χώρες.

1.15. Η ΕΟΚΕ στηρίζει την πρωτοβουλία της Επιτροπής για ένα «πλαίσιο συνεργατικής συμμόρφωσης της ΕΕ», το οποίο θα βασίζεται σε μεγαλύτερη εμπιστοσύνη και συνεργασία μεταξύ των πολυάριθμων φορολογικών διοικήσεων για την επίλυση διασυνοριακών ζητημάτων φορολογίας των επιχειρήσεων. Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί στις ΜΜΕ ίση μεταχείριση με τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει τον φόρτο συμμόρφωσης για τις ΜΜΕ, που είναι σημαντικά μεγαλύτερος από ό,τι για τις μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες, και καλεί την Επιτροπή να λάβει μέτρα για τη μείωση της επιβάρυνσης των ΜΜΕ.

1.16. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι το ζήτημα της επιστροφής φόρων είναι ζωτικής σημασίας, ιδίως σε περιόδους κρίσης όπως η σημερινή, οι οποίες συνεπάγονται υψηλό κίνδυνο όσον αφορά την έλλειψη ρευστότητας τόσο για τους ιδιώτες όσο και για τις επιχειρήσεις.

1.17. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να αξιολογήσει τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να επισπευσθεί ένας απλούστερος και πιο εναρμονισμένος μηχανισμός φορολογικής ελάφρυνσης επισφαλών απαιτήσεων χρεών ΦΠΑ. Ο μηχανισμός αυτός θα πρέπει να διασφαλίσει ότι ο ΦΠΑ τον οποίο οι επιχειρήσεις δεν κατόρθωσαν να εισπράξουν από τους πελάτες τους, αλλά κατέβαλαν ήδη στις φορολογικές αρχές, μπορεί να ανακτηθεί εκ μέρους των επιχειρήσεων από τις φορολογικές αρχές γρήγορα και έγκαιρα.

1.18. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ιδιαίτερα σημαντικό να υπάρχουν σαφείς και διεθνώς συνεκτικοί φορολογικοί και εργασιακοί κανόνες για τις ψηφιακές πλατφόρμες. Η ΕΟΚΕ στηρίζει την προσπάθεια να ενισχυθεί η διαφάνεια των ψηφιακών πλατφορμών, προκειμένου να αποφευχθούν οι ασυνεπείς δηλώσεις εισοδήματος, οι οποίες ενέχουν υψηλό κίνδυνο φοροδιαφυγής. Οι απαιτήσεις υποβολής στοιχείων και τα φορολογικά έντυπα θα πρέπει να είναι τα ίδια σε όλα τα κράτη μέλη.

1.19. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι οι από κοινού έλεγχοι, οι οποίοι αποτελούν καταρχήν χρήσιμο και αποτελεσματικό εργαλείο, θα πρέπει να διενεργούνται με σεβασμό των δικαιωμάτων των φορολογούμενων, συμπεριλαμβανομένου του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως όσον αφορά τα δικαιώματα υπεράσπισης και την προβλεψιμότητα τόσο των διαδικαστικών όσο και των ουσιαστικών κανόνων που τους αφορούν, καθώς και τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων από τις φορολογικές αρχές που κινούν τη διαδικασία για την επιβολή ενδεχόμενων κυρώσεων.

1.20. Αν και έχει σημειωθεί πρόοδος στη συμπεριφορά των χωρών και των περιοχών δικαιοδοσίας που περιλαμβάνονταν στον κατάλογο μη συνεργάσιμων περιοχών φορολογικής δικαιοδοσίας, τα συνολικά χρηματικά ποσά που σχετίζονται με φαινόμενα φορολογικής απάτης, φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής και νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες παραμένουν τόσο υψηλά ώστε να χρειάζεται να καταβληθούν μεγαλύτερες προσπάθειες.

1.21. Η ΕΟΚΕ συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής ότι είναι καιρός να αναθεωρηθεί ο κατάλογος και να εξεταστεί ο τρόπος με τον οποίο μπορεί να είναι πιο αποτελεσματικός και δίκαιος, δεδομένων επίσης των νέων προκλήσεων που θέτει μια παγκόσμια ψηφιοποιημένη οικονομία. Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει επίσης το κριτήριο της Επιτροπής για την παροχή σε συγκεκριμένες περιοχές δικαιοδοσίας χαμηλού κινδύνου και περιορισμένης ικανότητας της ευκαιρίας να βελτιώσουν τα οικεία πρότυπα χρηστής φορολογικής διακυβέρνησης και διαφάνειας εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, όταν αυτές περιλαμβάνονται ή θα μπορούσαν να περιληφθούν στον κατάλογο.

1.22. Η ΕΟΚΕ πρότεινε ([5]) την εκπόνηση ενός ευρωπαϊκού συμφώνου για την αποτελεσματική πάταξη της φορολογικής απάτης, της φοροδιαφυγής, της φοροαποφυγής και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Η ΕΟΚΕ κάλεσε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναλάβει πολιτική πρωτοβουλία στην οποία θα συμμετέχουν οι εθνικές κυβερνήσεις και τα άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ για την επίτευξη αυτού του στόχου, προωθώντας την αναγκαία συναίνεση και μεριμνώντας για τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών. Η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών πρέπει να αποτελεί τον βασικό πυλώνα του συμφώνου.

1.23. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι η συνεργασία μεταξύ των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών εν γένει και των κυβερνήσεων θα μπορούσε να συμβάλει τόσο στην ευαισθητοποίηση όσον αφορά τους περιβαλλοντικούς φόρους όσο και στην ανάπτυξη, με τη δημιουργία πιο δίκαιων και βιώσιμων κοινωνιών στις αναπτυσσόμενες και τις αναπτυγμένες χώρες.

1.24. Η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει την Επιτροπή να συνεχίσει την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των προηγούμενων οδηγιών σχετικά με τη διοικητική συνεργασία.

2. **Ιστορικό και προτάσεις της Επιτροπής**

2.1. *Ιστορικό*

2.1.1. Η επίτευξη δίκαιης και αποδοτικής φορολόγησης είναι ένας από τους κύριους στόχους της Επιτροπής ([6]) κατά τη διάρκεια της τρέχουσας θητείας της. Ο στόχος αυτός είναι ακόμη πιο στρατηγικός στον απόηχο της κρίσης εξαιτίας της νόσου COVID-19. Σύμφωνα με τη Συνθήκη, οι φορολογικοί κανόνες εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών. Ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορούν να συμφωνήσουν ως προς την έκδοση οδηγιών και κανονισμών για την ενίσχυση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς. Μια αποτελεσματική νομισματική ένωση απαιτεί μια συνεκτική φορολογική πολιτική και συνοχή μεταξύ των φορολογικών κανόνων των μελών της.

2.1.2. Η έξαρση της νόσου COVID-19 έχει διαταράξει τις οικονομίες σε ολόκληρη την εσωτερική αγορά. Επιπλέον, η ΕΕ αντιμετωπίζει την κρίση εξαιτίας της νόσου COVID-19 κατά τη διάρκεια μιας περιόδου μετασχηματισμού, η οποία χαρακτηρίζεται από περιβαλλοντικές προκλήσεις, συνεχή ψηφιακή καινοτομία και αυξανόμενες ανισότητες μεταξύ των πολιτών. Συνεπώς, τα κράτη μέλη και τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα καλούνται να δώσουν μια πρωτοφανή απάντηση, αξιοποιώντας όλους τους διαθέσιμους πόρους και τα εργαλεία.

2.1.3. Οι προτάσεις της Επιτροπής ([7]) αποσκοπούν τόσο στην ανάπτυξη κατάλληλης απάντησης στην κρίση εξαιτίας της νόσου COVID-19 όσο και στη διαχείριση της μετάβασης σε μια πιο πράσινη και ψηφιακή εκδοχή, σύμφωνα με τις αρχές της κοινωνικής οικονομίας της αγοράς που κατοχυρώνονται στις Συνθήκες.

2.1.4. Η δίκαιη και αποδοτική φορολόγηση διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο αυτό. Η αποτελεσματική αντιμετώπιση των τεράστιων προκλήσεων που πυροδότησε η κρίση εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη δυνατότητα των επιχειρήσεων να συνεχίσουν το εγχώριο και το διασυνοριακό εμπόριο, με ισότιμους όρους ανταγωνισμού και υποστηριζόμενες από ένα αποδοτικό και απλό φορολογικό σύστημα, καθώς και από τα κράτη μέλη τα οποία πρέπει να εξασφαλίσουν τα φορολογικά έσοδα που απαιτούνται για τη χρηματοδότηση της ανάκαμψης μέσω της δίκαιης φορολόγησης των πολιτών και των επιχειρήσεων. Η καταπολέμηση της φορολογικής απάτης, της φοροαποφυγής και της φοροδιαφυγής, καθώς και η στήριξη των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων για την απλούστευση και την εναρμόνιση της καθημερινής φορολογικής τους διοίκησης είναι ζωτικής σημασίας, προκειμένου να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά οι σημερινές προκλήσεις ([8]).

2.1.5. Η φορολογία αποτελεί επίσης ένα μέσο πολιτικής για την επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050 ([9]), καθώς και των άλλων περιβαλλοντικών στόχων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας ([10]). Συνεπώς, η εξασφάλιση επαρκών φορολογικών εσόδων στους δημόσιους προϋπολογισμούς για τη στήριξη της πράσινης μετάβασης είναι υψίστης σημασίας. Ταυτόχρονα, μια δυσμενής δημογραφική εξέλιξη λόγω γήρανσης του πληθυσμού πρέπει να αναγνωρίζεται στις οικονομικές πολιτικές.

([5]) Βλ. γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Καταπολέμηση της φορολογικής απάτης, της φοροαποφυγής και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες» (ΕΕ C 429 της 11.12.2020, σ. 6).

([6]) Πολιτικές κατευθύνσεις για την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2019-2024.

([7]) Βλ. COM(2020) 312 final, COM(2020) 313 final, COM(2020) 314 final.

([8]) Βλ. γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Καταπολέμηση της φορολογικής απάτης, της φοροαποφυγής και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες» (ΕΕ C 429 της 11.12.2020, σ. 6).

([9]) Βλ. COM(2020) 312 final. Βλ. επίσης τη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Φορολογικοί μηχανισμοί για τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα» (ΕΕ C 364 της 28.10.2020, σ. 21).

([10]) Βλ. COM(2019) 640 final.

2.1.6. Η πρόταση της Επιτροπής περί εκπόνησης σχεδίου δράσης για πιο αποδοτική και δίκαιη φορολόγηση χωρίζεται σε τρία διαφορετικά μέρη. Πρώτον, μια ανακοίνωση που θεσπίζει μέτρα με στόχο τη μείωση των εμποδίων που συνδέονται με τη φορολογία των επιχειρήσεων στην ενιαία αγορά. Ειδικότερα, η Επιτροπή επιδιώκει τη φορολογική απλούστευση ως εργαλείο για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Δεύτερον, μια νομοθετική πρόταση για την αναθεώρηση της οδηγίας σχετικά με τη διοικητική συνεργασία μέσω της αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των φορολογικών αρχών, η οποία θα καθιστά δυνατή την ενδεδειγμένη φορολόγηση των εισοδημάτων που παράγονται από πωλητές σε ψηφιακές πλατφόρμες. Τρίτον, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με τη χρηστή φορολογική διακυβέρνηση εντός και εκτός της ΕΕ για τη βελτίωση της χρηστής φορολογικής διακυβέρνησης στις περιοχές δικαιοδοσίας τόσο εντός όσο και εκτός της ΕΕ.

2.1.7. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το σχέδιο δράσης αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου και πιο φιλόδοξου φορολογικού προγράμματος για την ΕΕ, το οποίο, στο εγγύς μέλλον, θα περιλαμβάνει πρωτοβουλίες σχετικά με: i) την περιβαλλοντική φορολογία· ii) τη μεταρρύθμιση της φορολογίας των επιχειρήσεων με στόχο την επανευθυγράμμιση των δικαιωμάτων φορολόγησης με τη δημιουργία αξίας και τον ορισμό ενός ελάχιστου επιπέδου πραγματικής φορολόγησης των κερδών των επιχειρήσεων· iii) τη σύσταση προς τα κράτη μέλη να εξαρτούν τη χρηματοδοτική τους στήριξη προς τις εταιρείες της ΕΕ από την απουσία δεσμών μεταξύ των εν λόγω εταιρειών και των χωρών και των εδαφικών περιοχών ([11]) που περιλαμβάνονται στον κατάλογο μη συνεργάσιμων χωρών και περιοχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης· και iv) τον καθορισμό του τρόπου με τον οποίο οι προτάσεις για τη φορολογία θα πρέπει να εγκρίνονται σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία του άρθρου 116 της ΣΛΕΕ.

2.1.8. Η ΕΟΚΕ έχει εκφράσει, σε πολλές γνωμοδοτήσεις της, τις απόψεις της σχετικά με τα μέτρα που απαιτούνται για την ενίσχυση της αποδοτικότητας της ενιαίας αγοράς, την αύξηση των ιδίων πόρων της ΕΕ και την έναρξη συζήτησης σχετικά με την ψηφοφορία με ειδική πλειοψηφία επί φορολογικών ζητημάτων. Η ΕΟΚΕ ζητεί τώρα να αναληφθεί το ταχύτερο δυνατόν δράση επί των προτάσεων της Επιτροπής σχετικά με τη δέσμη μέτρων για δίκαιη και απλή φορολόγηση.

2.2. *Σχέδιο δράσης για δίκαιη και απλή φορολόγηση*

2.2.1. Στην ανακοίνωσή της για τη φορολογική απλούστευση, η Επιτροπή παρουσιάζει μια νέα προσέγγιση, συνδυάζοντας δράσεις για την καταπολέμηση της φορολογικής απάτης και της φοροδιαφυγής με μέτρα που αποσκοπούν στην απλούστευση της ζωής των φορολογούμενων. Το σχέδιο περιλαμβάνει 25 δράσεις, η εφαρμογή των οποίων προβλέπεται να πραγματοποιηθεί σταδιακά κατά τα επόμενα έτη έως το 2024 ([12]).

2.2.2. Έχουν προγραμματιστεί ειδικές δράσεις όσον αφορά τα τέλη καταχώρισης (φορολογική ταυτοποίηση και μητρώο ΦΠΑ). Η αποτελεσματική και αποδοτική καταχώριση θεωρείται ζωτικής σημασίας, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι όλοι οι φορολογούμενοι καταβάλλουν το μερίδιο που τους αναλογεί. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή προωθεί διάφορες δράσεις για να διατηρηθεί η αποτελεσματική λειτουργία και η συνεχής ενημέρωση των βάσεων δεδομένων που περιέχουν τα δεδομένα των φορολογούμενων. Η απλουστευμένη καταχώριση θεωρείται επίσης σημαντική, ιδίως όταν οι φορολογούμενοι μετακινούνται μεταξύ κρατών μελών.

2.2.3. Προγραμματίζεται ένα ακόμη σύνολο ειδικών δράσεων όσον αφορά τις υποχρεώσεις υποβολής στοιχείων. Η υποβολή στοιχείων από τους φορολογούμενους θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν αποδοτικότερη και να βασίζεται στην αμοιβαία συνεργασία με τις φορολογικές αρχές. Οι φορολογικές δηλώσεις θα πρέπει να είναι απλές και τα δεδομένα που ζητούνται να είναι τα ελάχιστα δυνατά και να υποβάλλονται σε επεξεργασία με εύχρηστες διαδικασίες εκτελούμενες μέσω μιας ψηφιακής υπηρεσίας ενιαίας εξυπηρέτησης. Πολλά κράτη μέλη έχουν χαλαρώσει ορισμένους κανόνες καταβολής του ΦΠΑ ως απάντηση στην πανδημία COVID-19.

2.2.4. Πρόσθετες δράσεις αναμένεται να διευκολύνουν την καταβολή των φόρων, ειδικότερα καθιστώντας τις ηλεκτρονικές μεθόδους πληρωμής, όπως, για παράδειγμα, τις εφαρμογές για έξυπνα τηλέφωνα, διαθέσιμες στους φορολογούμενους ([13]). Το ποσό του οφειλόμενου φόρου θα πρέπει να είναι ορθό από την αρχή, ώστε να αποφεύγονται, στο μέτρο του δυνατού, επαχθείς διαδικασίες επιστροφής. Όταν αναμένονται επιστροφές, οι φορολογικές διοικήσεις θα πρέπει να τις διεκπεραιώνουν άμεσα, ώστε να προλαμβάνονται προβλήματα ρευστότητας για τους φορολογούμενους.

2.2.5. Η παροχή ασφάλειας δικαίου στους φορολογούμενους αποτελεί πρωταρχικό στόχο του σχεδίου δράσης της Επιτροπής, παράλληλα με την αποτελεσματική διαχείριση των διαφορών, όταν εγείρονται. Οι διαφορές θα πρέπει να προλαμβάνονται και, όταν προκύπτουν, να επιλύονται άμεσα μεταξύ των κρατών μελών στο πλαίσιο των νομικών τους συστημάτων και του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

([11]) Η διάταξη αυτή αφορά τις περιοχές δικαιοδοσίας που περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι των σχετικών συμπερασμάτων του Συμβουλίου. Ο κατάλογος επικαιροποιείται τακτικά: https://ec.europa.eu/taxation_customs/tax-common-eu-list_en

([12]) Οι εν λόγω δράσεις απαριθμούνται στο έγγραφο COM(2020) 312 final.

([13]) Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2018). Study on tax compliance costs for SMEs (Μελέτη σχετικά με το κόστος φορολογικής συμμόρφωσης για τις ΜΜΕ).

2.2.6. Η Επιτροπή θεωρεί σημαντικό να δίνεται η ευκαιρία για διόρθωση ή διευκρίνιση τυχόν παρανοήσεων, με σκοπό την αποφυγή της περαιτέρω κλιμάκωσης των διαφορών. Συνεπώς, ενθαρρύνεται η πρόληψη των αντιδικιών, καθώς και η ταχεία επίλυση των εκκρεμοδικιών, ώστε να εξοικονομηθούν χρόνος και χρήματα τόσο για τους φορολογούμενους όσο και για τις φορολογικές αρχές. Ορισμένοι ενδιαφερόμενοι φορείς έχουν ήδη εκφράσει την προτίμησή τους για περαιτέρω παρέμβαση σε επίπεδο ΕΕ με στόχο την πρόληψη και την επίλυση διαφορών ([14]).

2.3. *Διοικητική συνεργασία μεταξύ των φορολογικών αρχών*

2.3.1. Τα τελευταία χρόνια, η ΕΕ επικέντρωσε τις προσπάθειές της στην καταπολέμηση της φορολογικής απάτης, της φοροδιαφυγής και του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού, καθώς και στην ενίσχυση της διαφάνειας μέσω της κατάλληλης συνεργασίας μεταξύ των φορολογικών αρχών. Μολονότι έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικές βελτιώσεις στην ανταλλαγή πληροφοριών, η πρόταση της Επιτροπής υπογραμμίζει την ανάγκη περαιτέρω βελτίωσης των ισχυουσών διατάξεων.

2.3.2. Ειδικότερα, η Επιτροπή αποσκοπεί στην αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των προκλήσεων που θέτει η ψηφιοποίηση της οικονομίας, ιδίως όσον αφορά τις ψηφιακές πλατφόρμες, η χρήση των οποίων δυσχεραίνει την ιχνηλασιμότητα και τον εντοπισμό των φορολογητέων πράξεων από τις φορολογικές αρχές ([15]). Το πρόβλημα εντείνεται όταν οι εν λόγω συναλλαγές πραγματοποιούνται με τη χρήση κάποιας ψηφιακής πλατφόρμας που είναι εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος ή σε περιοχή δικαιοδοσίας εκτός της ΕΕ ([16]).

2.3.3. Φαίνεται ότι υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εκπροσώπων των φορέων εκμετάλλευσης ψηφιακών πλατφορμών σχετικά με τα οφέλη που θα προκύψουν από τη θέσπιση ενός τυποποιημένου νομικού πλαισίου της ΕΕ για τη συλλογή πληροφοριών από τις πλατφόρμες, καθώς και σχετικά με τα πιθανά πλεονεκτήματα μιας λύσης που θα μοιάζει με τη μονοαπευθυντική θυρίδα ΦΠΑ.

2.3.4. Όσον αφορά το θέμα της ανταλλαγής πληροφοριών κατόπιν αιτήματος, η πρόταση της Επιτροπής επικεντρώνεται στην έννοια της προβλέψιμης συνάφειας. Το άρθρο 5α προβλέπει ορισμό του προτύπου της προβλέψιμης συνάφειας που ισχύει σε περίπτωση αιτήματος παροχής πληροφοριών, καθορίζοντας τις τυπικές και τις διαδικαστικές απαιτήσεις που πρέπει να τηρεί η εμπλεκόμενη αρχή. Το αίτημα παροχής πληροφοριών μπορεί να αφορά έναν ή περισσότερους φορολογουμένους, εφόσον αυτοί προσδιορίζονται ατομικά. Το πρότυπο της προβλέψιμης συνάφειας δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται όταν η αίτηση παροχής πληροφοριών αποστέλλεται σε συνέχεια της ανταλλαγής διασυνοριακής απόφασης ή εκ των προτέρων συμφωνίας ενδοομιλικής τιμολόγησης.

2.3.5. Πριν ζητήσει πληροφορίες, η αρμόδια φορολογική αρχή είναι υποχρεωμένη να εξαντλήσει τις συνήθεις πηγές πληροφόρησης τις οποίες θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει για τη συγκέντρωση των ζητούμενων πληροφοριών, καθώς και όλα τα διαθέσιμα μέσα. Ωστόσο, εάν με αυτόν τον τρόπο η αιτούσα αρχή αντιμετωπίζει δυσανάλογες δυσκολίες και υπάρχει κίνδυνος διακύβευσης της επίτευξης του στόχου της, η υποχρέωση δεν ισχύει. Σε περίπτωση που η αιτούσα αρχή δεν τήρησε αυτήν την υποχρέωση, η λαμβάνουσα αρχή μπορεί να αρνηθεί να παράσχει τις πληροφορίες.

2.3.6. Το τμήμα IIα καθορίζει το νομικό πλαίσιο για τη διενέργεια κοινών ελέγχων. Στο εν λόγω τμήμα, ο κοινός έλεγχος ορίζεται ως η διοικητική έρευνα που διενεργείται από κοινού από τις αρμόδιες αρχές δύο ή περισσοτέρων κρατών μελών. Οι αρμόδιες αρχές των εμπλεκομένων κρατών μελών προβαίνουν, με συντονισμένο τρόπο, σύμφωνα με τα νομικά τους συστήματα, στην εξέταση υπόθεσης που συνδέεται με έναν ή περισσότερους φορολογούμενους που παρουσιάζουν κοινό ή συμπληρωματικό ενδιαφέρον για αυτά.

2.4. *Χρηστή φορολογική διακυβέρνηση εντός και εκτός της ΕΕ*

2.4.1. Η ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τη χρηστή φορολογική διακυβέρνηση έχει ως αφετηρία το γεγονός ότι η δίκαιη φορολόγηση διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στο κοινωνικό και οικονομικό μοντέλο της ΕΕ, και ότι η χρηστή φορολογική διακυβέρνηση αποτελεί τη βάση της δίκαιης φορολόγησης και των βιώσιμων εσόδων για τη διατήρηση αυτού του μοντέλου ([17]). Η ανακοίνωση περιέχει προτάσεις για: i) τη μεταρρύθμιση του κώδικα δεοντολογίας για τη φορολογία των επιχειρήσεων· ii) την αναθεώρηση του καταλόγου μη συνεργάσιμων χωρών και εδαφών· και iii) την προώθηση της χρηστής φορολογικής διακυβέρνησης σε διεθνές επίπεδο.

([14]) Απαντήσεις στη δημόσια διαβούλευση για την αξιολόγηση της οδηγίας σχετικά με τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας, που συνοψίζονται στο παράρτημα 2 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής — Αξιολόγηση της οδηγίας 2011/16/ΕΕ του Συμβουλίου σχετικά με τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας και με την κατάργηση της οδηγίας 77/799/ΕΟΚ [SWD(2019) 328 final].

([15]) Έχουν διατυπωθεί αιτήματα σχετικά με την υποχρέωση καταχώρισης σε κάθε κράτος μέλος, η οποία όμως θα μεγιστοποιούσε τον διοικητικό φόρτο και θα καθιστούσε δυσκολότερη την επέκταση των ΜΜΕ σε νέες χώρες και περιοχές.

([16]) Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας [COM(2020) 314 final].

([17]) Ανακοίνωση σχετικά με τη χρηστή φορολογική διακυβέρνηση εντός και εκτός της ΕΕ [COM(2020) 313 final].

2.4.2. Από τη δημιουργία του το 1997, ο κώδικας δεοντολογίας για τη φορολογία των επιχειρήσεων (στο εξής: ο «κώδικας») ([18]) αποτελεί το πρωταρχικό μέσο της ΕΕ για την πρόληψη του επιζήμιου φορολογικού ανταγωνισμού, καθορίζοντας αρχές για τον θεμιτό φορολογικό ανταγωνισμό, καθώς και για τον προσδιορισμό του κατά πόσο ένα φορολογικό καθεστώς είναι επιζήμιο ή όχι ([19]).

2.4.3. Παρά τα επιτεύγματά του, ο κώδικας πρέπει να εκσυγχρονιστεί. Η φύση και η μορφή του φορολογικού ανταγωνισμού έχουν αλλάξει σημαντικά τα τελευταία χρόνια, λόγω της παγκοσμιοποίησης, της ψηφιοποίησης, του αυξανόμενου ρόλου των πολυεθνικών εταιρειών στην παγκόσμια οικονομία και των πολύπλοκων συστημάτων κινήτρων που έχουν θεσπίσει ορισμένα κράτη μέλη.

2.4.4. Ειδικότερα, η Επιτροπή επιδιώκει να διευρύνει το πεδίο εφαρμογής του κώδικα, ώστε να καλύπτει όλα τα μέτρα που ενέχουν κίνδυνο αθέμιτου φορολογικού ανταγωνισμού. Επιπλέον, ο κώδικας θα πρέπει επίσης να επικαιροποιηθεί, ώστε να διασφαλιστεί ότι θα εξετάζονται δεόντως όσο το δυνατόν περισσότερες περιπτώσεις ιδιαίτερα χαμηλής φορολογίας εντός και εκτός της ΕΕ.

2.4.5. Οι αρχές που ορίζονται στον κώδικα συγκαταλέγονται στα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση τρίτων χωρών στο πλαίσιο του ενωσιακού καταλόγου μη συνεργάσιμων περιοχών φορολογικής δικαιοδοσίας. Η Επιτροπή προτίθεται να αναθεωρήσει τη γεωγραφική εμβέλεια του ενωσιακού καταλόγου, επικαιροποιώντας τον αρχικό πίνακα αποτελεσμάτων που χρησιμοποιείται για την επιλογή των πλέον σχετικών περιοχών δικαιοδοσίας προς εξέταση.

2.4.6. Οι προβληματισμοί σχετικά με τη γεωγραφική εμβέλεια του ενωσιακού καταλόγου θα εξετάσουν επίσης τα κριτήρια με τα οποία πρέπει να συμμορφώνονται οι επιλεγμένες περιοχές δικαιοδοσίας. Η διαγραφή οποιασδήποτε περιοχής δικαιοδοσίας η οποία εντάσσεται επί του παρόντος στο πεδίο εφαρμογής του ενωσιακού καταλόγου θα είχε επιπτώσεις στους ισότιμους όρους ανταγωνισμού και θα υπονόμευε το θετικό έργο που έχουν ήδη επιτελέσει οι εν λόγω περιοχές δικαιοδοσίας. Ωστόσο, θα πρέπει να εξεταστεί εάν τα κριτήρια της κατάρτισης του ενωσιακού καταλόγου θα μπορούσαν να εφαρμοστούν με πιο στοχευμένο τρόπο για ορισμένες περιοχές δικαιοδοσίας.

2.4.7. Στο πλαίσιο του διαλόγου της με τρίτες χώρες –και σύμφωνα με την προσέγγιση που υιοθετήθηκε εντός της ΕΕ– η Επιτροπή θα δώσει επίσης έμφαση στους περιβαλλοντικούς στόχους, καθώς και στην αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», η οποία απαιτεί την τιμολόγηση των αρνητικών περιβαλλοντικών εξωτερικοτήτων. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής, υπάρχει μια δυνατότητα που δεν έχει αξιοποιηθεί επαρκώς και αφορά τη συμβολή των περιβαλλοντικών φόρων στη βιώσιμη ανάπτυξη σε παγκόσμιο επίπεδο και σε πιο ισότιμες κοινωνίες στις αναπτυσσόμενες χώρες. Η συνεργασία μεταξύ των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών εν γένει θα μπορούσε να συμβάλει στην ευαισθητοποίηση στον τομέα αυτό.

2.4.8. Με βάση τη σημερινή εφαρμογή ενός νομικά δεσμευτικού δεσμού μεταξύ των προτύπων χρηστής διακυβέρνησης και της χρήσης ενωσιακών πόρων, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι εν λόγω πόροι θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν πιο αποτελεσματικά για την ενίσχυση των αρχών της χρηστής φορολογικής διακυβέρνησης ([20]). Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή καλεί επίσης τα κράτη μέλη να εντάξουν τις απαιτήσεις της ΕΕ στις εθνικές πολιτικές χρηματοδότησης που εφαρμόζουν και στους κανόνες συμμόρφωσης που εφαρμόζουν οι τράπεζες προώθησης και οι οργανισμοί ανάπτυξης.

([18]) Ψήφισμα του Συμβουλίου και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών συνερχόμενων στα πλαίσια του Συμβουλίου της 1ης Δεκεμβρίου 1997 σχετικά με έναν κώδικα δεοντολογίας για τη φορολογία των επιχειρήσεων (ΕΕ C 2 της 6.1.1998, σ. 2).

([19]) Με την πάροδο του χρόνου, η άποψη της Επιτροπής σχετικά με τον επιζήμιο φορολογικό ανταγωνισμό έναντι του θεμιτού φορολογικού ανταγωνισμού εκφράζεται με διάφορους τρόπους. Κατά την υποβολή του σχεδίου οδηγίας για κοινή ενοποιημένη βάση φορολογίας εταιρειών, η Επιτροπή τόνισε ότι ο θεμιτός φορολογικός ανταγωνισμός με βάση τους συντελεστές προσφέρει μεγαλύτερη διαφάνεια και πρέπει να ενθαρρυνθεί [COM(2011) 121 final, σ. 4]. Στην ανακοίνωση σχετικά με τη χρηστή διακυβέρνηση στον φορολογικό τομέα, που εκδόθηκε το 2020, ο φορολογικός ανταγωνισμός δεν θεωρείται εξ' ορισμού προβληματικός, αλλά εκτιμάται ότι απαιτούνται κοινές αρχές ως προς τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν τα φορολογικά τους καθεστώτα [COM(2020) 313 final, σ. 3]. Ευλόγως συμπεραίνεται ότι υπάρχει και θεμιτός φορολογικός ανταγωνισμός και επιζήμιος αθέμιτος φορολογικός ανταγωνισμός. Τα κράτη μέλη αποφασίζουν τα φορολογικά καθεστώτα τους, αλλά υποχρεούνται να το πράξουν με ανοικτό και διαφανή τρόπο, τηρώντας τη Συνθήκη και αποφεύγοντας επιζήμιους και μεροληπτικούς κανόνες. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίσουν την εύρυθμη λειτουργία της ενιαίας αγοράς με επαρκή βαθμό σύγκλισης και στον φορολογικό τομέα.

([20]) Αρκετά μέσα χρηματοδότησης δεν επιτρέπουν τη χρηματοδότηση έργων που συμβάλλουν στη φοροαποφυγή. Βλ. δημοσιονομικό κανονισμό, Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (ΕΤΒΑ), Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ) και Εντολή Εξωτερικού Δανεισμού (ELM). Βλ. την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις νέες απαιτήσεις κατά της φοροαποφυγής στη νομοθεσία της ΕΕ που διέπει ιδίως τις χρηματοδοτικές και επενδυτικές πράξεις [C(2018) 1756 της 21.3.2018].

2.4.9. Η Επιτροπή διατύπωσε επίσης σύσταση με την οποία συμβουλεύει τα κράτη μέλη να εξαρτούν τη χρηματοδοτική τους στήριξη από την απουσία δεσμών μεταξύ των δικαιούχων επιχειρήσεων και των περιοχών δικαιοδοσίας που περιλαμβάνονται στον κατάλογο μη συνεργάσιμων περιοχών φορολογικής δικαιοδοσίας. Ωστόσο, η Επιτροπή προσθέτει ότι θα πρέπει να υπάρχει απαλλαγή για τις επιχειρήσεις που έχουν σημαντική οικονομική παρουσία (στηριζόμενη από προσωπικό, εξοπλισμό, περιουσιακά στοιχεία και εγκαταστάσεις) στις αναφερόμενες στον κατάλογο περιοχές δικαιοδοσίας. Οι προσπάθειες των κρατών μελών σε αυτόν τον τομέα πρέπει να καταβληθούν σύμφωνα με την ανάγκη διασφάλισης της διεθνούς φορολογικής δικαιοσύνης.

3. **Γενικές και ειδικές παρατηρήσεις**

3.1. *Σχέδιο δράσης για δίκαιη και απλή φορολόγηση*

3.1.1. Η ΕΟΚΕ στηρίζει τις νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής και επικροτεί τον συντονισμό τους με τις παγκόσμιες συζητήσεις που διεξάγονται σε επίπεδο ΟΟΣΑ/πλαίσιο χωρίς αποκλεισμούς, προκειμένου να επιτευχθεί παγκόσμια συναίνεση ([21]). Εφιστά ιδιαίτερα την προσοχή στην επείγουσα ανάγκη επίτευξης συμφωνίας σχετικά με ενιαίους κανόνες για τον τρόπο κατανομής των φορολογητέων κερδών μεταξύ των χωρών σε επίπεδο ΟΟΣΑ/πλαισίου χωρίς αποκλεισμούς, ως αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης ταχείας ψηφιοποίησης των οικονομιών και της ανάγκης για αποτελεσματική καταπολέμηση της φοροαποφυγής.

3.1.2. Η ΕΟΚΕ εκτιμά επίσης τη ρυθμιστική προσέγγιση που υιοθέτησε η Επιτροπή για την ανάπτυξη των προτάσεών της και σε όλο το εύρος των υπό εξέταση νομοθετικών διατάξεων. Στόχος είναι η βελτίωση της γενικής αποδοτικότητας των φορολογικών συστημάτων, ώστε να είναι δίκαια και να παρέχουν τα έσοδα που απαιτούνται για την άσκηση της δημόσιας πολιτικής, παρέχοντας ταυτόχρονα ευκαιρίες απασχόλησης και ανάπτυξης.

3.1.3. Η ΕΟΚΕ συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής ότι η φορολογική απάτη και η φοροδιαφυγή εξακολουθούν να αποτελούν απειλή για τα δημόσια οικονομικά, ιδίως σε περιόδους κρίσης, όπως προκύπτει σαφώς από τις πλέον πρόσφατες εκτιμήσεις που υπενθυμίζουν οι προτάσεις. Σύμφωνα με την Επιτροπή, οι απώλειες εσόδων στην ΕΕ εξαιτίας της διεθνούς φοροδιαφυγής από ιδιώτες, που καλύπτει τους τομείς του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων, του φόρου εισοδήματος κεφαλαίου, του φόρου επί περιουσιακών στοιχείων και του φόρου κληρονομιάς, υπολογίστηκε σε 46 δισ. ευρώ το 2016. Το έλλειμμα ΦΠΑ εκτιμάται σε περίπου 140 δισ. ευρώ, εκ των οποίων τα 50 δισ. ευρώ σχετίζονται με περιπτώσεις διασυνοριακής απάτης ([22]). Τα επιμέρους κράτη μέλη πρέπει να λάβουν σημαντικά μέτρα για να αντιμετωπίσουν το εθνικό τους έλλειμμα ΦΠΑ.

3.1.4. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τη μείωση του εκτιμώμενου ελλείμματος που οφείλεται στη φοροαποφυγή από επιχειρήσεις σε περίπου 35 δισ. ευρώ ετησίως σε σύγκριση με τις προηγούμενες εκτιμήσεις της Επιτροπής, ύψους 50-70 δισ. ευρώ, καθώς και τη συσχέτιση, που διερευνήθηκε από την Επιτροπή, μεταξύ της βελτίωσης αυτής και των νομοθετικών προσπαθειών που κατέβαλε η προηγούμενη Επιτροπή για την καταπολέμηση της φοροαποφυγής (πάνω από 20 φορολογικές οδηγίες σε διάστημα πέντε ετών) ([23]).

3.1.5. Προκειμένου να στηριχθούν πλήρως οι ιδιώτες και οι επιχειρήσεις στις σημερινές δυσμενείς συνθήκες που προκάλεσε η κρίση της νόσου COVID-19, η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να συνεχίσει τις εργασίες της για τη μείωση του κόστους συμμόρφωσης που συνδέεται με τις φορολογικές υποχρεώσεις. Το κόστος φορολογικής συμμόρφωσης για τις μεγάλες εταιρείες ανέρχεται, σύμφωνα με εκτιμήσεις, στο 2 % περίπου των καταβληθέντων φόρων, ενώ για τις ΜΜΕ ανέρχεται κατ' εκτίμηση στο 30 % περίπου των καταβληθέντων φόρων.

3.1.6. Δεδομένης της πολυπλοκότητας που δημιουργούν επί του παρόντος 27 διαφορετικά φορολογικά συστήματα, και λαμβανομένου υπόψη του τρόπου με τον οποίο αυτό το πλήθος μοντέλων δυσκολεύει τη ζωή των επιχειρήσεων και των ιδιωτών που δραστηριοποιούνται διασυνοριακά, η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να εναρμονίσουν τις απαιτήσεις υποβολής φορολογικών δηλώσεων και να βελτιώσουν τη συνεργασία μεταξύ των φορολογικών διοικήσεων. Το ανανεωμένο και διευρυμένο έργο της ομάδας «Κώδικας δεοντολογίας» πρέπει να εξαλείψει τα επιζήμια φορολογικά μέτρα, ώστε να δημιουργήσει ισότιμους όρους ανταγωνισμού και να συμβάλει, από κοινού με τις νομοθετικές μεταρρυθμίσεις, στην προώθηση επαρκούς βαθμού φορολογικής σύγκλισης για την αποφυγή του αθέμιτου φορολογικού ανταγωνισμού.

([21]) Βλ. γνωμοδοτήσεις της ΕΟΚΕ με τα εξής θέματα: «Καταπολέμηση της φορολογικής απάτης, της φοροαποφυγής και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες» (ΕΕ C 429 της 11.12.2020, σ. 6)· «Η φορολόγηση στην ψηφιοποιημένη οικονομία» (ΕΕ C 353 της 18.10.2019, σ. 17)· και «Φορολόγηση των κερδών των πολυεθνικών εταιρειών στην ψηφιακή οικονομία» (ΕΕ C 367 της 10.10.2018, σ. 73).

([22]) Βλ. επίσης έλλειμμα ΦΠΑ: το 2018 οι χώρες της ΕΕ απώλεσαν έσοδα ύψους 140 δισ. ευρώ από ΦΠΑ, ποσό που ενδέχεται να αυξηθεί το 2020 λόγω του κορονοϊού https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_20_1579

([23]) Υπάρχουν και άλλες εκτιμήσεις, π.χ. εκείνη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, με απώλειες εξαιτίας οικονομικού εγκλήματος, φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής εκτιμώμενες σε 190 δισ. ευρώ. Βάσει του ολοκληρωμένου έργου του ΟΟΣΑ στην έκθεσή του σχετικά με τη διάβρωση της βάσης και τη μετατόπιση κερδών (BEPS), Δράση 11, οι συνολικές απώλειες εσόδων πριν αποφασιστούν μέτρα κατά της διάβρωσης της βάσης και της μετατόπισης κερδών ανέρχονταν σε περίπου 100-240 δισ. δολάρια ΗΠΑ ή σε 0,35 τοις εκατό του παγκόσμιου ΑΕΠ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπολόγισε σε περίπου 50-70 δισ. ευρώ τα οφειλόμενα ποσά προς την ΕΕ πριν από την έγκριση των οδηγιών I και II κατά της φοροαποφυγής από τα κράτη μέλη.

3.1.7. Οι 25 δράσεις που σχεδιάζει η Επιτροπή φαίνονται εύλογες και η ΕΟΚΕ τις υποστηρίζει σε γενικές γραμμές. Το γεγονός ότι οι περισσότερες εξ αυτών αφορούν τον ΦΠΑ θεωρείται ενδεδειγμένο λόγω της εκτεταμένης απώλειας εσόδων στον τομέα του ΦΠΑ. Ωστόσο, οι δράσεις αυτές περιγράφονται πολύ συνοπτικά και εξακολουθεί να είναι δύσκολο, προς το παρόν, να αξιολογηθεί πλήρως ο συγκεκριμένος αντίκτυπός τους στην καθημερινότητα των Ευρωπαίων πολιτών και των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων. Τα κράτη μέλη πρέπει να ενεργήσουν αποφασιστικά για την επιβολή των εθνικών τους κανόνων και τη μείωση των εθνικών προβλημάτων ΦΠΑ και, ταυτόχρονα, να προωθήσουν περισσότερο τη διασυνοριακή συνεργασία.

3.1.8. Η θέσπιση ενιαίου μητρώου ΦΠΑ, μέσω της συνεχιζόμενης επέκτασης της μονοαπευθυντικής θυρίδας ΦΠΑ κατά το πρότυπο της δέσμης μέτρων για το ηλεκτρονικό εμπόριο, είναι ιδιαίτερα ευπρόσδεκτη. Μολονότι δεν παρέχονται περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τους τομείς που θα καλύπτονται, η επέκταση της μονοαπευθυντικής θυρίδας ΦΠΑ στα άρθρα 36-39 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ του Συμβουλίου ([24]) (στο εξής «οδηγία για τον ΦΠΑ»), που καλύπτουν τις παραδόσεις αγαθών μεταξύ επιχειρήσεων και καταναλωτών (B2C), μπορεί να θεωρηθεί πολύ σημαντικό βήμα προόδου. Για παράδειγμα, η επέκταση της OSS σε διασυνοριακές παραδόσεις φυσικού αερίου, ηλεκτρικής ενέργειας, θερμότητας ή ψύχους (άρθρο 39 της οδηγίας για τον ΦΠΑ) θα μπορούσε επίσης να συμβάλει στην εμβάθυνση της ενεργειακής αγοράς της ΕΕ και στην προώθηση της ενεργειακής μετάβασης.

3.1.9. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον εκσυγχρονισμό και την εναρμόνιση των απαιτήσεων υποβολής δηλώσεων ΦΠΑ μέσω αυξημένης χρήσης της υποβολής στοιχείων με βάση τις συναλλαγές (σε πραγματικό χρόνο) και της ηλεκτρονικής τιμολόγησης. Η υποβολή στοιχείων με βάση τις συναλλαγές επιτρέπει στις φορολογικές διοικήσεις να έχουν πλήρη εικόνα των διαφόρων αλυσίδων εφοδιασμού σε πραγματικό χρόνο, με αποτέλεσμα καλύτερα στοχευμένους ελέγχους και πολύ πιο έγκαιρο εντοπισμό της απάτης και των δυνητικά επισφαλών εμπόρων. Ωστόσο, οι απαιτήσεις υποβολής φορολογικών δηλώσεων πρέπει να είναι εύκολο να τηρηθούν και να μην επιφέρουν υψηλό διοικητικό κόστος ή επαχθείς επενδυτικές δαπάνες, ιδίως στις ΜΜΕ ([25]). Ομοίως, η μεγαλύτερη χρήση και το εναρμονισμένο πρότυπο ηλεκτρονικής τιμολόγησης θα μπορούσαν να μειώσουν το κόστος αποθήκευσης και συμμόρφωσης για τις επιχειρήσεις και να βελτιώσουν την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ.

3.1.10. Η ΕΟΚΕ επικροτεί επίσης την επανεξέταση του κατά πόσο θα πρέπει να επιβληθεί ΦΠΑ στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Πολλές επιχειρήσεις επιβαρύνονται με επιπλέον κόστος, δεδομένου ότι ορισμένες εταιρείες ή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα δεν υπόκεινται σε ΦΠΑ. Επιπλέον, οι απαλλασσόμενες οντότητες δεν μπορούν να απαιτήσουν εκπτώσεις στον ΦΠΑ εισροών, ενώ η προστιθέμενη αξία που δημιουργείται δεν φορολογείται από τον ΦΠΑ. Πρόκειται για ένα περίπλοκο ζήτημα, και η ΕΟΚΕ αναμένει ότι θα εκπονηθούν ολοκληρωμένες εκτιμήσεις επιπτώσεων. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι η αύξηση των εσόδων από τον ΦΠΑ θα είχε επίσης θετική επίπτωση στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

3.1.11. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν ένα σύστημα αντιστροφής της επιβάρυνσης για την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ. Η δυνατότητα αυτή χρησιμοποιήθηκε για την καταπολέμηση της αλυσιδωτής απάτης στον τομέα του ΦΠΑ. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να αξιολογήσει ποια μέθοδος θα ήταν η πλέον αποτελεσματική και θα επέφερε τον μικρότερο διοικητικό φόρτο για την αντιμετώπιση της αλυσιδωτής απάτης.

3.1.12. Οι φορολογικές διοικήσεις βασίζονται στους φορολογούμενους για να τους παρέχουν τις σωστές πληροφορίες, ενώ ορισμένα κράτη μέλη έχουν εγκαταστήσει συστήματα «συνεργατικής συμμόρφωσης» για την ενίσχυση αυτής της εταιρικής σχέσης. Δυστυχώς, τα συστήματα αυτά λειτουργούν επί του παρόντος μόνο σε εθνικό επίπεδο. Υπό αυτό το πρίσμα, η ΕΟΚΕ στηρίζει την πρωτοβουλία της Επιτροπής για ένα «πλαίσιο συνεργατικής συμμόρφωσης της ΕΕ», το οποίο θα βασίζεται σε μεγαλύτερη εμπιστοσύνη και συνεργασία μεταξύ των πολυάριθμων φορολογικών διοικήσεων για την επίλυση διασυνοριακών ζητημάτων φορολογίας των επιχειρήσεων. Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί για τις ΜΜΕ ίση μεταχείριση με τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις.

3.1.13. Ωστόσο, παραμένει ασαφές με ποιον τρόπο θα λειτουργήσει στην πράξη αυτό το πλαίσιο συνεργατικής συμμόρφωσης της ΕΕ, και η ΕΟΚΕ είναι πρόθυμη να αξιολογήσει αυτές τις εξελίξεις και να παράσχει την εποικοδομητική συμβολή της κατά τη διαδικασία ανάπτυξης και εφαρμογής.

3.1.14. Σε πρώτη αξιολόγηση, ο προληπτικός διάλογος για την επίλυση των διασυνοριακών φορολογικών διαφορών που σχεδιάζει η Επιτροπή φαίνεται χρήσιμη και θετική εξέλιξη, δεδομένου επίσης ότι αποτελεί μακροχρόνιο αίτημα της επιχειρηματικής κοινότητας. Μια εναρμονισμένη προσέγγιση από διάφορα κράτη μέλη θα ήταν ιδιαίτερα ευπρόσδεκτη, μολονότι μένει να αξιολογηθεί ο τρόπος με τον οποίο μπορεί να εφαρμοστεί πιο συγκεκριμένα μια τέτοια προσέγγιση, με αφετηρία τη σημερινή ετερογενή ρυθμιστική εκδοχή ([26]).

([24]) Οδηγία 2006/112/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2006, σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας (ΕΕ L 347 της 11.12.2006, σ. 1).

([25]) Υπάρχουν πολυάριθμα θετικά παραδείγματα σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο διάφορες χώρες μείωσαν το έλλειμμα ΦΠΑ τους. Η μεταρρύθμιση του 2014 στην Εσθονία έχει υποδειχθεί ως τέτοιο παράδειγμα.

([26]) Βλ. γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Πρωτοβουλία για τη βελτίωση των μηχανισμών επίλυσης διαφορών διπλής φορολογίας» (ΕΕ C 173 της 31.5.2017, σ. 29).

3.1.15. Το ζήτημα της επιστροφής φόρων είναι πάντοτε ζωτικής σημασίας, ιδίως σε περιόδους κρίσης όπως η σημερινή, οι οποίες συνεπάγονται υψηλό κίνδυνο όσον αφορά την έλλειψη ρευστότητας τόσο για τους ιδιώτες όσο και για τις επιχειρήσεις. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, αρκετές χώρες αύξησαν την ταχύτητα με την οποία καταβλήθηκαν οι επιστροφές ΦΠΑ και οι επιστροφές γενικότερα, προκειμένου να διασφαλίσουν ότι οι επιχειρήσεις θα είχαν αρκετά μετρητά για να αντιμετωπίσουν μια πρωτοφανή και ανατρεπτική οικονομική κατάσταση.

3.1.16. Δεδομένου ότι ορισμένες επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν ήδη προβλήματα ρευστότητας, τα τιμολόγια ενδέχεται να πληρωθούν με καθυστέρηση ή ακόμη και καθόλου στο τέλος· κατά συνέπεια, οι επιχειρήσεις που χρέωσαν ΦΠΑ στα τιμολόγιά τους πρέπει να υποβάλουν το ποσό στις φορολογικές αρχές κατά τη σχετική περίοδο δήλωσης ΦΠΑ, χωρίς να έχουν εισπράξει τον ΦΠΑ (το λεγόμενο «επισφαλές χρέος»). Υπό αυτό το πρίσμα, η ΕΟΚΕ καλεί επίσης την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αξιολογήσει τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να επισπευσθεί ένας απλούστερος και πιο εναρμονισμένος μηχανισμός φορολογικής ελάφρυνσης επισφαλών απαιτήσεων ΦΠΑ. Ο μηχανισμός αυτός θα πρέπει να διασφαλίσει ότι ο ΦΠΑ τον οποίο οι επιχειρήσεις δεν κατόρθωσαν να εισπράξουν από τους πελάτες τους, αλλά κατέβαλαν ήδη στις φορολογικές αρχές, μπορεί να ανακτηθεί από τις επιχειρήσεις από τις φορολογικές αρχές με ταχύ και έγκαιρο τρόπο.

3.1.17. Η ΕΟΚΕ καλεί τις εθνικές φορολογικές διοικήσεις να συνεχίσουν την ταχεία διαχείριση της επιστροφής, όσον αφορά τόσο τους άμεσους όσο και τους έμμεσους φόρους, προτείνοντας μια εναρμονισμένη διοικητική προσέγγιση σε ολόκληρη την Ευρώπη και επισημαίνοντας ότι ένα κοινό σύστημα παρακράτησης φόρων για διασυνοριακές επενδύσεις χαρτοφυλακίου θα αποτελούσε ένα πρώτο βήμα προόδου.

3.1.18. Η φορολογική απάτη, η φοροδιαφυγή και τα συναφή αδικήματα διώκονται από τα εθνικά δικαστήρια των κρατών μελών βάσει μεγάλης ποικιλίας ποινικών νόμων. Ωστόσο, αυτά τα φορολογικά αδικήματα έχουν, σε πολλές περιπτώσεις, διακρατική διάσταση. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη αυτό το γεγονός, καθώς και η διάρθρωση των κυρώσεων, ιδίως στην περίπτωση κοινών ελέγχων μεταξύ των κρατών μελών. Θα πρέπει να εκπονηθεί εκτίμηση επιπτώσεων των διαφορετικών κυρώσεων μεταξύ των κρατών μελών.

3.1.19. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρωτοβουλία της Επιτροπής για σύσταση σχετικά με τα δικαιώματα των φορολογούμενων στην ενιαία αγορά. Η παροχή στα κράτη μέλη μιας επισκόπησης των βέλτιστων πρακτικών στον τομέα της φορολογίας όσον αφορά την απλούστευση και την ψηφιοποίηση μπορεί να συμβάλει στην εξομάλυνση της σχέσης μεταξύ των φορολογούμενων και των φορολογικών αρχών σε ολόκληρη την ΕΕ, στην ενίσχυση της φορολογικής ευαισθητοποίησης των πολιτών και στη βελτίωση της είσπραξης των εσόδων. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι πρόκειται για ένα καλό παράδειγμα πρωτοβουλίας μη δεσμευτικού δικαίου.

3.2. *Διοικητική συνεργασία μεταξύ των φορολογικών αρχών*

3.2.1. Η ΕΟΚΕ στηρίζει την απόφαση της Επιτροπής να προβεί σε νομοθετική παρέμβαση με στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των φορολογικών αρχών και την ενίσχυση της εναρμόνισης των διαδικαστικών κανόνων σε ολόκληρη την εσωτερική αγορά.

3.2.2. Πράγματι, η πρόταση συνάδει πλήρως με την αρχή της επικουρικότητας που διατυπώνεται στο άρθρο 5 της ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι προβλέπει παρέμβαση του Ευρωπαίου νομοθέτη για την αντιμετώπιση ζητημάτων που δεν μπορούν να ρυθμιστούν επαρκώς από τα κράτη μέλη.

3.2.3. Η ΕΟΚΕ στηρίζει την πρόθεση ενίσχυσης των αρμοδιοτήτων του δικτύου Eurofisc, ώστε να αναδειχτεί σε κέντρο αναφοράς για τα διασυνοριακά φορολογικά εγκλήματα.

3.2.4. Η εφαρμογή των ισχυουσών διατάξεων της οδηγίας έχει πράγματι αποδείξει ότι υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών, καθώς ορισμένα κράτη μέλη είναι πρόθυμα να συνεργαστούν πλήρως και να ανταλλάξουν πληροφορίες, ενώ άλλα υιοθετούν περιοριστική προσέγγιση ή ακόμη και απορρίπτουν την ανταλλαγή πληροφοριών.

3.2.5. Η ΕΟΚΕ στηρίζει επίσης την προσπάθεια να ενισχυθεί η διαφάνεια των ψηφιακών πλατφορμών, προκειμένου να αποφευχθούν οι ασυνεπείς δηλώσεις εισοδήματος, οι οποίες ενέχουν υψηλό κίνδυνο φοροδιαφυγής. Μολονότι ορισμένα κράτη μέλη έχουν προβλέψει υποχρέωση υποβολής στοιχείων στα εθνικά τους νομικά συστήματα, η εμπειρία δείχνει ότι οι εθνικές διατάξεις κατά της φοροδιαφυγής δεν είναι πάντοτε πλήρως αποτελεσματικές, ειδικά όταν στοχεύουν σε διασυνοριακές δραστηριότητες. Συνεπώς, η ασφάλεια δικαίου και η νομική σαφήνεια μπορούν να διασφαλιστούν με ένα ενιαίο σύνολο απαιτήσεων υποβολής στοιχείων και φορολογικών εντύπων που ισχύει για όλα τα κράτη μέλη.

3.2.6. Η ΕΟΚΕ επικροτεί επίσης την αναλογικότητα της πρότασης της Επιτροπής όσον αφορά τη διαδικαστική συνεργασία μεταξύ των εθνικών φορολογικών αρχών, καθώς οι προτεινόμενες τροποποιήσεις δεν φαίνεται ότι υπερβαίνουν τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου της αποτελεσματικότερης ανταλλαγής πληροφοριών και της αποτελεσματικότερης διοικητικής συνεργασίας.

3.2.7. Το σύστημα κυρώσεων για τους φορείς εκμετάλλευσης πλατφορμών που δεν τηρούν τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά τη δήλωση, όπως αναφέρεται στο άρθρο 25α της πρότασης οδηγίας για τη διοικητική συνεργασία (ΟΔΣ 7), ακόμη και αν αποτελεί εθνική αρμοδιότητα, πρέπει να εφαρμόζεται όσο το δυνατόν πιο ομοιόμορφα σε όλα τα κράτη μέλη για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητά του.

3.2.8. Δεδομένου ότι, όσον αφορά τους φορείς εκμετάλλευσης πλατφορμών, οι στρεβλώσεις που εντοπίζονται στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς εκτείνονται πέραν των συνόρων των μεμονωμένων κρατών μελών, οι κοινοί κανόνες της ΕΕ συνιστούν την ελάχιστη παρέμβαση που απαιτείται για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων. Με αυτό το σκεπτικό, η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει την Επιτροπή να αναπτύξει περαιτέρω τον ρόλο και τη συνεργασία της στο πλαίσιο του ΟΟΣΑ για την ψηφιοποίηση των οικονομιών, προκειμένου να επιτευχθεί κοινή διεθνής προσέγγιση μεταξύ των φορολογικών αρχών για την αντιμετώπιση παγκόσμιων ζητημάτων.

3.2.9. Το άρθρο 12α παράγραφος 6 ορίζει ότι ο κοινός έλεγχος διενεργείται σύμφωνα με τις διαδικαστικές συμφωνίες που ισχύουν στο κράτος μέλος στο οποίο πραγματοποιούνται οι ενέργειες ελέγχου. Τα αποδεικτικά στοιχεία που συλλέχθηκαν κατά τον κοινό έλεγχο θα πρέπει να αναγνωρίζονται αμοιβαία από όλες τις αρμόδιες αρχές των συμμετεχόντων κρατών μελών.

3.2.10. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι οι κοινοί έλεγχοι, οι οποίοι αποτελούν καταρχήν ένα χρήσιμο και ιδιαίτερα αποτελεσματικό εργαλείο, θα πρέπει να διενεργούνται με σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων των φορολογούμενων και αυστηρή τήρηση των αρχών του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ([27]) όσον αφορά τα δικαιώματα υπεράσπισης και την προβλεψιμότητα τόσο των διαδικαστικών όσο και των ουσιαστικών κανόνων που τους αφορούν, καθώς και τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων από τις φορολογικές αρχές που κινούν τη διαδικασία για την επιβολή ενδεχόμενων κυρώσεων.

3.2.11. Συγκεκριμένα, το σύνολο των δεδομένων που ανταλλάσσονται και διαβιβάζονται από τις φορολογικές διοικήσεις θα πρέπει να καθορίζεται έτσι, ώστε να περιλαμβάνει μόνο τα ελάχιστα δεδομένα που είναι απαραίτητα για την ανίχνευση περιπτώσεων μη συμμορφούμενης υποβολής στοιχείων ή μη υποβολής στοιχείων, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον γενικό κανονισμό για την προστασία δεδομένων (ΓΚΠΔ) ([28]), οι οποίες θα πρέπει να ερμηνεύονται και να τηρούνται αυστηρά. Τυχόν πιθανές αρνητικές επιπτώσεις στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να ελαχιστοποιούνται μέσω επαρκών μέτρων τεχνολογίας της πληροφορίας (ΤΠ) και διαδικαστικών μέτρων, ιδίως όσον αφορά τη συλλογή, την επεξεργασία και την ακόλουθη αποθήκευσή τους.

3.2.12. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι, σύμφωνα με τους κανόνες του ΓΚΠΔ, η χρήση των ομαδοποιημένων αιτημάτων πρέπει να έχει βάσιμα κίνητρα και να διεξάγεται με προσεκτικό τρόπο, ώστε να μην παραβιάζει τα δικαιώματα των φυσικών και των νομικών προσώπων και να μην οδηγεί στη λεγόμενη «αλίευση πληροφοριών».

3.2.13. Η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει την Επιτροπή να συνεχίσει την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των προηγούμενων οδηγιών σχετικά με τη διοικητική συνεργασία ([29]).

3.3. *Χρηστή φορολογική διακυβέρνηση εντός και εκτός της ΕΕ*

3.3.1. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την άποψη της Επιτροπής ότι η χρηστή φορολογική διακυβέρνηση, η βάση για δίκαιη φορολόγηση, απαιτεί φορολογική διαφάνεια μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των φορολογικών αρχών, αποφυγή του αθέμιτου φορολογικού ανταγωνισμού, απουσία επιζήμιων φορολογικών μέτρων και εφαρμογή διεθνώς συμφωνημένων κανόνων. Συμφωνεί επίσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ότι η ΕΕ πρέπει να αναλάβει αποφασιστική δράση για την αντιμετώπιση του επιζήμιου φορολογικού ανταγωνισμού και του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού, ιδίως στους φορολογικούς παραδείσους.

3.3.2. Η ΕΟΚΕ στηρίζει την πρωτοβουλία της Επιτροπής για την επανεξέταση του κώδικα δεοντολογίας και επικροτεί το γεγονός ότι η πρότασή της λαμβάνει δεόντως υπόψη το έργο του ΟΟΣΑ και τη σημασία της τήρησης των διεθνώς συμφωνημένων προτύπων, ιδίως όσον αφορά τις παγκόσμιες αρχές που οδηγούν σε έναν ελάχιστο πραγματικό συντελεστή φορολογίας των επιχειρήσεων.

3.3.3. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι τα αποτελέσματα και τα επιτεύγματα του κώδικα δεοντολογίας θα πρέπει να επικαιροποιούνται και να δημοσιοποιούνται στην κοινωνία των πολιτών πιο τακτικά, σύμφωνα με τον στόχο της Επιτροπής να καταστήσει πιο διαφανή τη συγκεκριμένη δραστηριότητα και τα αποτελέσματα του κώδικα.

([27]) Βλ. τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ C 202 της 7.6.2016, σ. 389).

([28]) Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής — Αξιολόγηση της οδηγίας 2011/16/ΕΕ του Συμβουλίου σχετικά με τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας και με την κατάργηση της οδηγίας 77/799/ΕΟΚ [SWD(2019) 328 final]. ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1.

([29]) SWD(2019) 327 final.

3.3.4. Η προσέγγιση της Επιτροπής αναγνωρίζει ότι ο φορολογικός ανταγωνισμός δεν αποτελεί από μόνος του πρόβλημα ([30]). Ταυτόχρονα, ωστόσο, η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχουν εκφράσει επανειλημμένα την ανησυχία τους για την ύπαρξη αθέμιτου φορολογικού ανταγωνισμού εντός της ΕΕ, ο οποίος προωθεί τη φοροαποφυγή. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι είναι απαραίτητο να καταβληθούν σοβαρές προσπάθειες για την επίλυση αυτού του περίπλοκου προβλήματος. Εξέδωσε πρόσφατα μια γνωμοδότηση ([31]), στην οποία προτείνει την εκπόνηση ενός ευρωπαϊκού συμφώνου για την αποτελεσματική πάταξη της φορολογικής απάτης, της φοροδιαφυγής, της φοροαποφυγής και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Η ΕΟΚΕ κάλεσε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναλάβει πολιτική πρωτοβουλία στην οποία θα συμμετέχουν οι κυβερνήσεις και τα υπόλοιπα θεσμικά όργανα της ΕΕ για την επίτευξη αυτού του στόχου, προωθώντας την αναγκαία συναίνεση και μεριμνώντας για τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών. Η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών πρέπει να αποτελεί τον βασικό πυλώνα του συμφώνου.

3.3.5. Η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του κώδικα δεοντολογίας στην ΕΕ, προκειμένου να καλυφθούν άλλα μέτρα που επηρεάζουν τον φορολογικό ανταγωνισμό, αποτελεί επίσης μια ρυθμιστική επιλογή την οποία επικροτεί η ΕΟΚΕ. Η επικαιροποίηση που θα διασφαλίσει την εξέταση των καθεστώτων που οδηγούν σε ιδιαίτερα χαμηλή ή μηδενική φορολογία εντός ή εκτός της ΕΕ, έχει καθυστερήσει. Ωστόσο, ο κώδικας είναι ένα μη δεσμευτικό μέσο που πρέπει να επιληφθεί των ζητημάτων που δεν ρυθμίζονται από την ευρωπαϊκή νομοθεσία.

3.3.6. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι είναι επίσης αναγκαίο να καταστεί η διαδικασία καταχώρισης στον κατάλογο σαφέστερη για τις τρίτες χώρες, με σκοπό την ενίσχυση της διαφάνειας ως προς τους λόγους για τους οποίους μια περιοχή δικαιοδοσίας περιλαμβάνεται στον κατάλογο ή όχι. Θα ήταν χρήσιμο να ενισχυθεί η εναρμόνιση των προτύπων που έχουν θεσπίσει τα κράτη μέλη της ΕΕ και να βελτιωθεί ο συντονισμός μεταξύ των εθνικών καταλόγων και του ενωσιακού καταλόγου, καθώς η ΕΕ και πολλά κράτη μέλη ακολουθούν διαφορετικά πρότυπα, γεγονός που μπορεί να δημιουργήσει σύγχυση.

3.3.7. Η Επιτροπή αξιολογεί επίσης τη λεγόμενη μαύρη λίστα φορολογικών παραδείσων, η οποία ισχύει από το 2017, και έχει εξετάσει εκατοντάδες επιζήμια φορολογικά καθεστώτα παγκοσμίως, με πολλές καταχωρισμένες περιοχές δικαιοδοσίας να έχουν αναλάβει δεσμεύσεις προς το Συμβούλιο για την αντιμετώπιση των ανησυχιών σχετικά με τον αθέμιτο φορολογικό ανταγωνισμό και την περιορισμένη διαφάνεια. Η ΕΟΚΕ συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής ότι είναι καιρός να αναθεωρηθεί ο κατάλογος και να εξεταστεί ο τρόπος με τον οποίο μπορεί να είναι πιο αποτελεσματικός και δίκαιος, δεδομένων των νέων προκλήσεων μιας παγκόσμιας ψηφιοποιημένης οικονομίας. Η ΕΟΚΕ στηρίζει επίσης το κριτήριο της Επιτροπής να δοθεί σε συγκεκριμένες περιοχές δικαιοδοσίας με χαμηλό κίνδυνο και χαμηλή ικανότητα η ευκαιρία να βελτιώσουν τα οικεία πρότυπα χρηστής φορολογικής διακυβέρνησης και διαφάνειας εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, όταν αυτές περιλαμβάνονται ή θα μπορούσαν να περιληφθούν στον κατάλογο.

Βρυξέλλες, 24 Φεβρουαρίου 2021.

Η Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Christa SCHWENG

([30]) Είναι προφανές ότι η Επιτροπή, όπως και ο ΟΟΣΑ, προβαίνει σε διάκριση μεταξύ θεμιτού και διαφανούς φορολογικού ανταγωνισμού, αφενός, και επιζήμιου αθέμιτου φορολογικού ανταγωνισμού, αφετέρου.

([31]) Βλ. γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Καταπολέμηση της φορολογικής απάτης, της φοροαποφυγής και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες» (ΕΕ C 429 της 11.12.2020, σ. 6).